

Kampen om Centraleuropa

(https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/6516/0224/0798/Skaermbillede_2020-10-09_kl_12.45.27.png)

(https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/6516/0224/0798/Skaermbillede_2020-10-09_kl_12.45.27.png)

()

Titel: "Kampen om Centraleuropa"

Forfatter: Vibe Termansen

Forlag: Gad

Sider: 215

År: 2019

Anmelder: Kevin Kristiansen

Rating: 4

"Kampen om, hvad Europa er og bør være, kæmpes fortsat."

Kampen om Centraleuropa prydes nydeligt af et af de mange satirekort fra tiden omkring Første Verdenskrig. Dette må siges at slå tonen an på et emne de færreste danskere, og de færreste vesteuropæere generelt, har nogen nævneværdig viden om, nemlig Centraleuropa og den identitetskamp der har foregået der i århundreder. Det er en kamp, der kulminerede i tiden omkring Første Verdenskrig, hvor en række forskellige begreber konkurrerede med hinanden om at definere både hvad Centraleuropa er, hvad Europa egentlig er, hvor grænserne går og hvilke værdier vi står for.

Forfatteren Vibe Termansen er uddannet historiker og journalist. Hun har i mange år dækket Centraleuropa for Weekendavisen og Information, og sidenhen arbejdet på Den Danske Ambassade i Warszawa. Det er tydeligt igennem hele bogen, at hun har opnået en stor viden om netop denne region og dens historie.

De fleste er bekendte med begreberne Vesteuropa og Østeuropa, der henviser til en geografisk definition, der blev opbygget umiddelbart efter Anden Verdenskrig. Definitionen var baseret på fordelingen af interessesfærer mellem den kapitalistiske, Amerikanskdominerede verden og den kommunistiske, Sovjetdominerede, verden. Disse definitioner skaber stadig den dag i dag stereotyper for vores indre øje, der langt hen ad vejen er baseret på narrativer og indtryk fra den Kolde Krig. Men denne opdeling viser sig at være ufuldstændig, for ud over det præg som Sovjetunionen og kommunismen uden tvivl har sat på regionen, så er der andre konkurrerende narrativer.

For hvad hedder regionen, der strækker sig fra Tyskland i Vest, til Rusland i Øst og fra Østersøen i Nord til det Sorte Hav og Middelhavet i Syd? Den tyske socialliberale præst Friedrich Naumann talte i tiden omkring Første Verdenskrig om et ideelt "Mitteleuropa", hvor Tyskland ville være kernen. Den tjekkiske filosofiprofessor og demokratiforkæmper Tomáš Masaryk havde sin egen idé om et "Střední Evropa" (Central/Mellemeuropa), alt imens Józef Piłsudski og andre fra den tidligere polsk-litauiske realunion kæmpede for skabelsen af et "Międzymorze" ("Intermarium"), der netop skulle strække sig fra Østersøen i Nord til det Sorte Hav og Middelhavet i Syd.

Den første del af bogen viser netop, hvordan disse forskellige idéer i 1900-tallet blev fremført og kæmpede mod hinanden, hvorimod den anden del af bogen diskuterer den nuværende kamp om hvilken rolle de illiberal ledede stater Polen og Ungarn spiller, og gerne ser sig selv spille i Europa, her lidt over 100 år efter 1. Verdenskrigs afslutning.

Personligt vurderer jeg bogen som værende let tilgængelig og skrevet på et letforståeligt sprog – til tider med glimt i øjet og relevante referencer til vores samtid. Netop derfor får bogen 4/5 stjerner af mig, da bogen gennemgår og opsummerer den historiske kamp om Centraleuropa, hvor landene længe har kæmpet for at definere sig selv i stedet for at blive defineret i forhold til sine større naboer. Det er en

enormt relevant bog, netop fordi disse kampe stadigvæk fortsætter den dag i dag – og har man ikke forståelsen for de sidste 100 års historie, kan det være svært at forstå, hvorfor Polen og andre af de Centraleuropæiske lande den dag i dag netop søger sammen i et fællesskab for at præge fremtidens Europa.

Det er derfor min klare anbefaling for enhver, der har interesse i Central- og Østeuropa, eller for den sags skyld EU-politik, at læse bogen. Kampen om (Central-)Europa er nemlig stadigvæk i fuld gang, og ønsker man at forstå nogle af de strømninger, man ser i regionen i samtiden, så er denne bog et rigtig godt udgangspunkt.

